

ELÄKETURVAKESKUS
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Oasto/käsittelijä Avdelning/handläggare

Neuvonta- ja valvontaosasto

YLEISKIRJE

A 38/90 1

Päivämäärä Datum

21.12.1990

Työeläkelaitoksille

TYÖSUHDETIETOJEN SITOVUUS

TEL:iin on lisätty 10 a §, jonka johdosta työsuhdeselvittelytapausten käsittely muuttuu työeläkelaitoksissa ja Eläketurvakeskuksessa. Tässä yleiskirjeessä annetaan ohjeet selvittelyn hoitamiseksi. Ohjeet on valmisteltu Eläketurvakeskuksessa toimivassa tulkintaryhmässä, jossa ovat jäsenenä myös työeläkelaitosten edustajat.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Markku Sirviö

Postiosoite Postadress

PL 11 00521 HELSINKI
PB 11 00521 HELSINGFORS

Käyntiosoite Besöksadress

Opastinsäta 7 00520 HELSINKI
Sernaförbron 7 00520 HELSINGFORS

Puhelin Telefon

(90) 1511
Telekopio (90) 148 1172

Pankkitili Bankkonton

KOP 157510-84
SYP 229838-581
SKDP 400031-1235

SHOP 572333-161
STS 710106-8117
PSP 50 416

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

TYÖSUHDETIETOJEN SITOVUUS

1 JOHDANTO

2 LAINMUUTOKSEN VAIKUTUS

- 2.1 Tilanne ennen lainmuutosta
- 2.2 Lainmuutos
- 2.3 Lainmuutoksen hyöty eri osapuolille

3 ELÄKETURVAKESKUKSEN JA ELÄKELAITOSTEN SELVITTELYMENETTELYN MUUTOS

- 3.1 Selvittelystä vastaava eläkelaitos
- 3.2 Eläkehakemuksen ja -päättöksen vaikutus selvittelyyn
- 3.3 Eläkeotepalvelu
- 3.4 Työntekijän informointi
- 3.5 Eläketurvakeskuksen TEL 15 §:n mukainen vakuutus

4 VIREILLETULO JA SELVITTELYN ALOITTAMINEN

- 4.1 Työsuhteselvittelyn vireilletulo
- 4.2 Selvittelyn aloittaminen
- 4.3 Vireilläolon seuranta

5 SELVITTÄMISVELVOLLISUUDEN LAAJUUS

- 5.1 Yleiset vaatimukset
- 5.2 Alle 10 vuotta työsuhteen päättymisestä
- 5.3 Yli 10 vuotta työsuhteen päättymisestä
- 5.4 Voimaantulo määräajan osalta
- 5.5 Ohjeet TEL-työsuhteen todentamisesta jälkikäteen

6 KUULEMINEN JA SALASSAPITO

- 6.1 Asianosaisen kuuleminen
- 6.2 Salassapito

7 PÄÄTÖKSEN ANTAMINEN TYÖSUHDESELVITTELYSTÄ

- 7.1 Päätöksiä antavat eläkelaitokset
- 7.2 Päätöksen antaminen rekisteröinnin ollessa kesken
- 7.3 Päätöksen sisältö
- 7.4 Päätöksen merkitys työnantajalle
- 7.5 Työsuhtetietojen sitovuuden merkitys
- 7.6 Päätöksen postittaminen
- 7.7 Päätöksen rekisteröinti

8 MUUTOKSENHAKU TYÖSUHDESELVITTELYPÄÄTÖKSESTÄ

- 8.1 Valitus ja purku
- 8.2 Itseoikaisu

9 MUUTA LAINMUUTOKSEN JOHDOSTA HUOMIOON OTETTAVAA

- 9.1 Eläketurvakeskuksen soveltamisratkaisu työsuhteselvittelystä
- 9.2 TEL 7 §:n 2 momentti
- 9.3 TEL/LEL- väärinvakuuttaminen
- 9.4 Ilmoittamisvelvollisuus rekisteritietojen muuttamisesta
- 9.5 Voimaantulo

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

TYÖSUHDETIETOJEN SITOVUUS

1

JOHDANTO

TEL:iin on lisätty uusi 10 a §, jossa on säädetty työsuhdetietojen selvittämisvelvollisuudesta ja sen vaikutuksesta työntekijän eläketurvaan. Uuden säännöksen mukaan eläkelaitoksen on työntekijän vaatimuksesta selvitettävä eläkeoikeuteen vaikuttavat työsuhdetiedot ja annettava siitä valituskelpoinen päätös. Tällä tavoin työsuhdetieto saadaan osapuolia sitovaksi eikä lainvoimaisella päätöksellä todettua työsuhdetietoa saa muuttaa työntekijän vahingoksi.

Lisäksi uuden säännöksen mukaan työntekijän tulee esittää riittävä selvitys vaatimustensa tueksi vanhojen työsuhteiden osalta.

Lainmuutoksella pyritään siihen, että työntekijä tarkistaisi työsuhderekisterin tiedot mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jolloin helpotetaan mahdollisten puutteiden selvittämistä. Samalla lisätään ja selkiytetään työntekijän oikeusturvaa. Lainmuutos koskee myös LEL:a LEL 1 §:n viittausäännöksiin tehdyn lisäyksen perusteella sekä TaEL:a TaEL 11 §:n perusteella. Muutos ei koske julkisen sektorin eläkelakeja. Muutos tulee voimaan 1.1.1991.

Myös merimieseläkelakiin on lisätty uusi 17 a §, jolla työsuhdeselvittelynä vireille tullut merimieseläkelain mukainen työsuhde saadaan sitovaksi. Päätöksen asiassa antaa Merimieseläkekassa. Tämäkin muutos tulee voimaan 1.1.1991.

2

LAINMUUTOKSEN VAIKUTUS

2.1

Tilanne ennen lainmuutosta

Työnantajalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää työntekijöidensä eläketurva. Eläketurva saattaa kuitenkin työnantajan erehdyksen, laiminlyönnin tai muun syyn vuoksi jäädä kokonaan tai osaksi järjestämättä. On myös mahdollista, että työnantaja on järjestänyt eläketurvan aiheuttomasti.

Työsuhteen selvittäminen jälkeenpäin vuosien kuluttua saattaa olla mahdotonta, jos luotettavaa tietoa työsuhteesta ei enää saada. Veroviranomaiset säilyttävät verotustietoja vain rajoitetun ajan. Eläketurvakeskus ja eläkelaitokset ovat kuitenkin perin-

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

teisesti selvitellet työsuhteita, jotka sijoittuvat hyvinkin pitkälle menneisyyteen. On selvää, että vanhojen työsuhteiden selvittäminen vaikeutuu ajan myötä entistä enemmän.

Lisäksi asiaa on hankaloittanut se, että työntekijä on voinut käytännössä vasta eläkepäätöksen yhteydessä valittaa eläkelaitoksen ratkaisusta työsuhdeselvittelyasiassa ja vasta tuolloin saada varmistuksen eläkeoikeuteen vaikuttavista työsuhteista.

2.2

Lainmuutos

TEL 10 a §:n 1 momentin mukaan eläkelaitoksen on työntekijän vaatimuksesta selvitettävä hänen eläkeoikeuteensa vaikuttavien työsuhdetietojen oikeellisuus ja annettava päätös eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta ja palkasta.

Toisaalta lainmuutos merkitsee sitä, että työntekijän tulee esittää työsuhdeselvittelynä vireille panemastaan asiasta vaatimuksensa tueksi riittävä selvitys, jos työsuhteen päättymisestä on kulunut yli 10 vuotta.

2.3

Lainmuutoksen hyöty eri osapuolille.

Työntekijälle lainmuutos merkitsee sitä, että hän pääsee heti valittamaan eläkelaitoksen ratkaisusta. Hänen ei enää tarvitse odottaa eläketapahtumaan saakka voidakseen saada vahvistuksen eläkkeen perusteena olevien työsuhdetietojen oikeellisuudesta.

Eläkelaitosten ja Eläketurvakeskuksen selvittelytyö selkiytyy lainmuutoksen johdosta, koska työntekijältä edellytetään näyttöä työsuhteesta entistä enemmän, jos työsuhteen päättymisestä on kulunut pitkä aika. Näiden työsuhteiden osalta siis työntekijän näyttövelvollisuus kasvaa ja eläkelaitosten ja Eläketurvakeskuksen selonottovelvollisuus vähenee.

Työnantajalle lainmuutos merkitsee sitä, että se saa asianosaisena työntekijän ohella valitusoikeuden eläkelaitoksen työsuhdeselvittelypäätöksestä. Näin siksi, että työnantajalla on työsuhdeselvittelyasiassa yleensä välitöntä oikeudellista intressiä valittavanaan. Myös TEL 10 a §:ää koskevan hallituksen esityksen mukaan työnantajaa on pidettävä asianosaisena, kun selvittelyn tuloksena vahvistetaan uusi työsuhde tai rekisterissä jo olevan työsuhteen tietoja muutetaan.

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

3

ELÄKETURVAKESKUKSEN JA ELÄKELAITOSTEN SELVITTELYMENETTELYN MUUTOS

3.1

Selvittelystä vastaava eläkelaitos

Lainmuutoksen johdosta muuttuvat Eläketurvakeskuk-
sen, TEL-eläkelaitosten, LEL Työeläkekassan ja
Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassan väliset työs-
kentelyrutiinit työsuhdeselvittelyasioissa. On myös
huomattava, että Merimieseläkekassa alkaa antaa pää-
töksiä merimieseläkelain mukaisista työsuhhteista
1.1.1991 alkaen.

Muutoksen jälkeen työntekijän vireillepanemasta
työsuhdeselvittelypyynnöstä vastaa pääsääntöisesti
eläkelaitos, jossa työsuhde on vakuutettu. Tämä elä-
kelaitos hoitaa asian selvittämisen työntekijän ja
työnantajan kanssa sekä antaa selvityksen jälkeen
asiasta muutoksenhakuohjeella varustetun päätöksen.
Eläkelaitos ei lähetä lainmuutoksen jälkeen vireille
tulevia työsuhdeselvittelytapauksia Eläketurvakes-
kukseen työntekijälle vastaamista varten, vaan sel-
vittelyn ja vastaamisen hoitaa asianomainen eläke-
laitos.

Jos työsuhdeselvittelypyynnön yhteydessä on tullut
vireille selvittely, joka kuuluu toisen eläkelai-
toksen hoidettavaksi, eläkelaitos välittää tämän
selvittelyn suoraan asianomaiselle eläkelaitokselle.
Epäselvissä tapauksissa eläkelaitos voi antaa väli-
tystehtävän Eläketurvakeskukselle.

3.2

Eläkehakemuksen ja -pätöksen vaikutus työsuhdeselvittelyyn

Jos työntekijä hakee eläkettä työsuhdeselvittelyn
aikana, selvittely hoidetaan loppuun ja päätös ane-
taan eläkelaitoksessa, joka vastaa kyseisen työsuh-
teen selvittämisestä. Selvittelyä tulisi tällöin
kiirehtiä niin, että se valmistuu ennen eläkepää-
töksen antamista. Eläkepääätös annetaan tarvittaessa
väliaikaisena siihen saakka, kunnes työsuhdeselvit-
tely on ratkaistu lainvoimaisesti.

Eläkkeenhakija saattaa vasta eläkehakemuksen yh-
teydessä ilmoittaa puutteita työsuhteiden rekiste-
röinnissä. Tällöin hän voi valittaa eläkepääätökses-
tä, jos selvittelyasiaa hänen mielestään ei ole
ratkaistu oikein. Puutteita saatetaan ilmoittaa myös
vasta sen jälkeen kun eläkepääätös on jo saanut lain-
voiman. Eläkelaitoksen tulee tuolloin antaa uusi
eläkepääätös. Päätökseen tyytymätön työntekijä voi
valittaa päätöksestä.

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

Hylkäävän työkyvyttömyyseläkepäätöksen saaneen hakijan työsuhteiden rekisteröinnissä olevat puutteet eivät tule päätöksen yhteydessä lainvoimaisesti todetuksi. Tällöin hakemuksen yhteydessä tehtyjen selvittelypyyntöjen osalta annetaan tarvittaessa erillinen työsuhteselvittelypäätös.

Työnantajalla on työntekijän eläkehakemuksen käsittelyn yhteydessä vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan välitöntä oikeudellista intressiä valvottavanaan ja siten valitusoikeus vain silloin, kun työnantaja eläkepäätöksessä vastoin omaa käsitystään veloitetaan järjestämään eläketurva ja työnantajalla ei ole ollut muutoksenhakuoikeutta aikaisemmassa vaiheessa tai asia on lain soveltamisen osalta muuttunut muutoksenhakuelimessä. Jos työnantaja on järjestänyt eläketurvan kuntoon jo ennen eläkkeen myöntämistä, työnantajalla ei ole valitusoikeutta työntekijän eläkepäätöksestä.

Jos työnantajalla on eläkepäätöksen johdosta valitusoikeus, antaa eläkelaitos hänelle päätöksen tiedoksi kysymyksessä olevan työsuhteen osalta.

3.3 Eläkeotepalvelu

Eläketurvakeskuksen eläkeotepalvelun palautteena Eläketurvakeskukseen tulevat työsuhteselvittelytapaukset viedään vireille Eläketurvakeskuksessa ja ohjataan tämän jälkeen eläkelaitokseen. Aikaisemmassa käytännöstä poiketen Eläketurvakeskuksessa ei esiselvitellä lainmuutoksen voimaan tulon jälkeen vireille tulevia työsuhteselvittelytapauksia, vaan ne ohjataan sellaisenaan eläkelaitoksiin. Näin ollen eläkelaitoksiin ohjattavien tapausten määrä tulee jonkin verran lisääntymään samoin kuin laitoksissa selvittelytyö.

Jos eläkelaitosten otepalvelun yhteydessä tulee vireille toisessa eläkelaitoksessa selvitettävä työsuhde, otteen antanut eläkelaitos välittää suoraan tapauksen tähän eläkelaitokseen kohdan 3.1 mukaisesti. Tämä menettely on muutos aikaisemmin yleiskirjeessä 18/87 esitettyyn käytäntöön, jonka mukaan Eläketurvakeskus jakoi tapauksen toiselle eläkelaitokselle ja vastasi työntekijälle.

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

3.4

Työntekijän informointi

Jos työntekijän vireille saattama selvittely koskee useampaa työsuhdetta, Eläketurvakeskuksen ja eläkelaitosten on huolehdittava siitä, että työntekijä tietää, missä eläkelaitoksessa kukin tapaus on käsitteilyssä. Tämä on tärkeätä siksi, että päätöksen antaminen työntekijälle ei tapahdu samanaikaisesti eri eläkelaitoksissa. Tapauksen toiseen laitokseen välittävä eläkelaitos ilmoittaa välityksestä työntekijälle.

3.5

Eläketurvakeskuksen TEL 15 §:n mukainen vakuutus

Jos työnantaja on kokonaan laiminlyönyt TEL-vakuutuksen eikä Eläketurvakeskuksen kehotuksestakaan ota vakuutusta, selvittelyn hoitaa ja vakuutuksen ottaa eläkelaitoksesta TEL 15 §:n perusteella Eläketurvakeskus. Eläkelaitos, josta vakuutus on otettu, antaa tällöin päätöksen niiden Eläketurvakeskuksen päätöksen sisältyvien työsuhteiden osalta, jotka tulivat vireille Eläketurvakeskukseen työsuhdeselvittelynä.

4

VIREILLETULO JA SELVITTELYN ALOITTAMINEN

4.1

Työsuhdeselvittelyn vireilletulo

Työsuhdeselvittelytapaus tulee vireille siten, että henkilö joko suullisesti tai kirjallisesti esittää vaatimuksen, jonka mukaan hänen työsuhteeksi katsomansa työskentelyn rekisteröinnissä on puutteita.

Jos asia tulee vireille suullisesti, on jokaisesta selvitettävästä työsuhteesta kirjattava työntekijän ilmoittamat tiedot. Yhdenmukaisen käytännön luomiseksi on suositeltavaa, että niitä kirjattaessa käytetään Eläketurvakeskuksen lomaketta ETK 2092 (liite) tai vastaavia tietoja.

4.2

Selvittelyn aloittaminen

Eläkelaitoksen velvollisuus on työntekijän vaatimuksesta selvittää työsuhdeasia ja antaa asianosaisia kuultuaan selvittelyn tuloksesta valituskelppoinen päätös.

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

Kaikkia työntekijän erilaisia työsuhdetta koskevia tiedusteluja ei ole tarvetta tulkita vaatimuksiksi, jotka johtavat työsuhdeselvittelyyn ja päätöksenantoon. Yhteydenotto voidaan katsoa eläkeneuvonnaksi, jolloin työntekijä saa pian tiedustelunsa jälkeen Eläketurvakeskuksesta tai eläkelaitoksesta tyydyttävän vastauksen kyselynsä. Tällöin työntekijälle on kuitenkin kerrottava, että hänellä on oikeus saada valituskelpoinen päätös. Päätös on aina annettava, jos työntekijä sitä vaatii.

Eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta tai eläkkeen perusteena olevasta palkasta on aikaisemmin saatettu antaa lainvoiman saanut työsuhdeselvittelypäätös. Samoin työsuhteesta on voitu aikaisemmin antaa TEL 1 §:n 5 momentin mukainen lainvoimainen soveltamisratkaisu. Jos asia tulee uudelleen vireille työsuhdeselvittelynä, selvittelyä ei aloiteta siltä osin kuin se on aikaisemmin ratkaistu lainvoimaisella päätöksellä. Poikkeuksena on tilanne, jolloin selvittelypyynnön yhteydessä on tullut uutta selvitystä, jonka perusteella aikaisempi ratkaisu on lainvastainen. Tällöin asia voidaan eläkelaitoksessa käsitellä uudelleen, jos vakuutusosoikeus hakemuksesta purkaa lainvoimaisen päätöksen.

4.3

Vireillääolon seuranta

Eläkelaitoksissa ja Eläketurvakeskuksessa on tiedettävä, missä työsuhdeselvittely on vireillä. Näin erityisesti silloin, kun työntekijän eläkehakemus tulee vireille. Myös eläkeotepalvelun hoitamisessa tarvitaan vireillääolotietoja, jotta vältettäisiin puutteellisten ja virheellisten rekisteritietojen antaminen.

Asian hoitamiseksi laajennetaan Eläketurvakeskuksen vireillääolorekisterin käyttöä. Eläketurvakeskus antaa myöhemmin ohjeet vireillääolorekisteriin ilmoitettavista asioista mm. tiedot selvittelyn alkamisesta, mitä selvittely koskee, selvittelyn päättymisestä sekä ratkaisun sisällöstä.

5

SELVITTÄMISVELVOLLISUUDEN LAAJUUS

5.1

Yleiset vaatimukset

TEL 10 a §:n 1 momentin mukaan eläkelaitoksen on työntekijän vaatimuksesta selvitettävä hänen eläkeoikeuteensa vaikuttavien työsuhdetietojen oikeelli-

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

suus. Työntekijän on tarvittaessa esitettävä vaatimustensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä voidaan kohtuudella edellyttää, kun otetaan huomioon myös eläkelaitoksen mahdollisuus hankkia selvitys.

5.2

Alle 10 vuotta työsuhteen päättymisestä

Jos työsuhteen päättymisestä on kulunut vähemmän kuin 10 vuotta, eläkelaitoksella on velvollisuus huolehtia eläkeoikeuteen vaikuttavien työsuhdetietojen selvittämisestä. Tällöin eläkelaitos yhdessä osapuolten kanssa selvittää työsuhdeasian. Työntekijänkin tulee auttaa mahdollisuuksiensa mukaan asian selvittämisessä.

5.3

Yli 10 vuotta työsuhteen päättymisestä

Jos vaatimus koskee työsuhdetta, jonka päättymisestä on kulunut yli 10 vuotta, työntekijän tulee esittää vaatimuksensa tueksi riittävä selvitys. Tällöin näyttövelvollisuus työsuhhteesta on pääsääntöisesti työntekijällä. Luonnollisesti eläkelaitoskin selvittää asiaa, jos selvitys on kohtuullisin keinoin saatavissa.

5.4

Voimaantulo määräajan osalta

Kymmenen vuoden määräaika ei sovelleta sellaisten työsuhdetietojen selvittämisvaatimukseen, jotka ovat tulleet vireille ennen kuin kuusi kuukautta on kulunut siitä kun Eläketurvakeskus tai eläkelaitos on lähettänyt työntekijälle rekisteriotteen ensimmäisen kerran lain voimaantulon jälkeen. Rekisteriotteella tarkoitetaan tässä yhteydessä otetta, jossa henkilön kaikki ETK-järjestelmän työsuhdetiedot ja yrittäjätoimintajaksot on ilmoitettu hänelle ja jonka lähettämisestä on tehty merkintä Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriin. Näissä tapauksissa työsuhdeselvittely hoidetaan entisten näyttövelvollisuutta koskevien periaatteiden mukaisesti, vaikka työsuhteen päättymisestä olisi kulunut yli 10 vuotta.

Käytännössä eläkelaitosten ei pitäisi vedota kuuden kuukauden määräaikaan tapauksissa, joissa on epäselvää, onko työntekijä saanut tiedokseen hänelle postitetun eläkeotteen.

Eläkelaitokset voivat soveltaa selvittämisvelvollisuutta koskevaa 10 vuoden määräaika 10 vuoden kuluttua lain voimaantulosta, vaikka työntekijälle

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

ei olisikaan lähetetty eläkeotetta 1.1.1991 jälkeen. Lainmuutos on täysin voimassa 1.1.2001.

5.5

Ohjeet TEL-työsuhteen todentamisesta jälkikäteen

Eläketurvakeskuksen hallitus on hyväksynyt 18.6.1986 ohjeet TEL-työsuhteen todentamisesta jälkikäteen noudatettavaksi työsuhteiden selvittelyssä. Nämä ohjeet on toimitettu työeläkelaitoksille 23.6.1986 päivätyllä kirjeellä. Näiden ohjeiden tarkoituksena on ollut saada aikaan yhtenäinen soveltamiskäytäntö Eläketurvakeskuksen ja eri eläkelaitosten kesken. Ohjeet ovat työsuhteselvittelyä koskevan lainmuutoksen jälkeen periaatteiltaan edelleen voimassa.

6

KUULEMINEN JA SALASSAPITO

6.1.

Asianosaisen kuuleminen

Selvittelyprosessissa ovat tavallisesti asianosaisia työnantaja ja työntekijä. Normaalitytapauksessa kumpaakin asianosaista on kuultava ennen päätöksen antamista.

Yksityisen sektorin eläkelaitokset eivät ole viranomaisia. Tästä syystä niissä noudatettava menettely ei ole oikeudellisessa mielessä hallintomenettelylain (6.8.1982/598) tarkoittamaa hallintomenettelyä. Eläkelaitosten ja Eläketurvakeskuksen tulisi kuitenkin asianosaisen kuulemisessa noudattaa soveltuvin osin hallintomenettelylain säännöksiä, koska nämä soveltuvat työsuhteselvittelytapausten käsittelyyn. Jäljempänä annetut ohjeet asianosaisen kuulemisessa pohjautuvatkin hallintomenettelylain säännöksiin.

Kuuleminen voi tapahtua joko suullisesti tai kirjallisesti. Asianosaista on yleensä kuultava silloin, kun uusi selvitys on ristiriidassa aikaisempien selvitysten kanssa ja uusi selvitys näyttäisi vievän asianosaiselle epäedullisempaan ratkaisuun kuin mihin olisi päädytty ilman lisäselvitystä.

Asianosaista ei tarvitse kuulla, jos vaatimus jätetään tutkimatta tai hylätään heti taikka hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista. Vaatimus voidaan hylätä heti asianosaista kuulematta, jos hakemus koskee etuutta, jonka saamisen edellytykset on laissa niin selvästi määritelty, ettei niihin liity harkintaa. Tällainen on tilanne esim. silloin, jos työntekijä ei kuulu lain piiriin sen asettaman

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

soveltamisedellytyksen puuttuessa.

Asia saadaan ratkaista asianosaista kuulematta, jos kuuleminen on ilmeisen tarpeetonta. Näin on asia esim. silloin, kun on kyse virallisista rekistereistä saadusta tiedosta tai hakijan muille viranomaisille antamista tiedosta.

Eläkelaitoksen tulee tietyissä tilanteissa kuulla myös toista eläkelaitosta. Jos esimerkiksi vakuutus on otettu väärin, päätöksen antavan eläkelaitoksen kuultava eläkelaitosta, jossa väärinvakuuttaminen on tapahtunut.

6.2 Salassapito

Eläkelaitosten on työsuhdeselvittelyasiaa käsiteltäessä otettava huomioon salassapitosäännökset. Pääsääntönä on, että kaikki työntekijää, työnantajaa ja eläkelaitosta koskevat tiedot ovat salassapidettäviä eikä niitä yleensä saa antaa työeläkejärjestelmän ulkopuolelle. Näin ollen eläkelaitosten on huolehdittava mm. siitä, etteivät työnantaja ja työntekijä saa toisistaan tietoja, jotka eläkelaitosten on pidettävä salassa. Työeläkejärjestelmän tietojen antamisesta on selvitys Eläketurvakeskuksen yleiskirjeessä A 8/88.

7 PÄÄTÖKSEN ANTAMINEN TYÖSUHDESELVITTELYSTÄ

7.1 Päätöksiä antavat eläkelaitokset

Päätöksen työsuhdeselvittelystä antaa eläkelaitos, jossa selvityksen alainen työsuhde on vakuutettu tai olisi tullut olla vakuutettu.

Jos työsuhdeselvittely koskee Eläketurvakeskuksen TEL 1 §:n 5 momentin perusteella ratkaistavaa asiaa (Eläketurvakeskuksen soveltamisratkaisu), päätöksen antaa Eläketurvakeskus. Päätöksiä antavia eläkelaitoksia ovat siten TEL-eläkelaitokset, LEL Työeläkekassa, Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassa, Merimieseläkekassa sekä Eläketurvakeskus.

Jos työskentelyn kuuluminen eläkelakien piiriin jää selvittämättä, päätöksen asiasta antaa eläkelaitos, joka olisi antanut päätöksen siinä tapauksessa, että kyseinen työsuhde olisi kuulunut vakuuttaa. LEL:n osalta vastaavat päätökset antaa LEL Työeläkekassa ja TaEL:n osalta Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassa.

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

Jos työntekijä ei pysty yksilöimään työnantajaa eikä sitä voida eläkelaitoksessa tai Eläketurvakeskuk- sessä selvittää, päätöstä ei yleensä anneta. Jos selvittelytapaus on tuolloin tullut vireille Elä- keturvakeskukseen, se ilmoittaa työntekijälle, ettei asiaa ole voitu selvittää. Jos työntekijä haluaa päätöksen, on se myös näissä tapauksissa annettava.

Jos työsuhdeselvittely jakautuu usealle laitokselle, on laitosten huolehdittava siitä, että työsuhdesel- vittelyn merkitys kokonaisuutena selviää hakijalle.

7.2

Päätöksen antaminen rekisteröinnin ollessa kesken

Työsuhdeselvittelypyyntö saattaa tulla vireille ajankohtana, jolloin eläkelaitos ei ole vielä ehti- nyt rekisteröidä työsuhdetta tai siinä tapahtunutta muutosta. Joissakin juuri rekisteröidyissä tapauk- sissa, esimerkiksi vuosi-ilmoituksen antamisen yh- teydessä, on mahdollista, että tietoihin on odotet- tavissa muutoksia.

Tällaisissa tapauksissa eläkelaitoksen tulisi il- moittaa rekisteröinnin keskeneräisyydestä työnteki- jälle ja ottaa asia uudelleen esille sen jälkeen, kun työsuhteen rekisteröinti on kunnossa.

7.3

Päätöksen sisältö

Päätöksessä eläkelaitos vahvistaa päättyneestä TEL- työsuhteesta eläkkeeseen oikeuttavan palvelusajan päivämäärinä (esim. 3.2.-7.9.1990) ja eläkkeen pe- rusteena olevan palkan. Jatkuvasta työsuhteesta vahvistetaan työsuhteen alkamisajankohta. LEL:n ja TaEL:n osalta vahvistetaan työsuhteen ansiotiedot ja palkanmaksuaika.

On suositeltavaa väärinkäsitysten välttämiseksi, että TEL:a koskevan päätöksen perusteluissa ilmoite- taan lisäksi vuodet ja vuosiansiot, joista eläke- palkka on laskettu. Lisäksi tulisi mainita, ettei työsuhteen päättyessä maksettavaa vuosiloman kor- vausta oteta huomioon TEL-palkkaa määrättäessä.

Päätös voidaan antaa myös siitä, onko tietty työsuh- teesta saatu vastike eläkkeen perusteena olevaa palkkaa määrättäessä huomioon otettavaa työansiota. Päätöksessä olisi syytä mainita, että vasta eläke- päätöksessä vahvistetaan työntekijän kokonaiseläke. Lainvoimaiseksi tulevat vain työsuhteet, jotka työn-

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

tekijä on pannut vireille työsuhdeselvittelynä ja joista eläkelaitos antaa päätöksen. Työntekijän muut työsuhdetiedot eivät siis tässä yhteydessä tule sitoviksi.

Päätöksessä todetaan asiaratkaisu sekä perustellaan se. Varsinkin hylkäävät päätökset on perusteltava. Päätöksen perustelussa otetaan kantaa asiakkaan vaatimukseen. Lisäksi päätöksessä ilmoitetaan asian käsittelijän nimi, johon päätöksen saaja voi tarvittaessa ottaa yhteyttä lisätietojen saamiseksi.

Päätökseen liitetään muutoksenhakuohje. Liitteenä on TEL-eläkelaitoksen kaksi päätösmallilomaketta.

7.4

Päätöksen merkitys työnantajalle

Koska eläkevakuuttamisasian ratkaisu yleensä koskee myös työnantajan etua ja tämä on siksi asianosainen, on päätös tuolloin annettava myös työnantajalle. Työnantajalle on annettava päätös silloin, kun selvittelyn tuloksena vahvistetaan uusi työsuhde tai rekisterissä jo olevia tietoja muutetaan. Päätöstä ei kuitenkaan tarvitse antaa työnantajalle siinä tapauksessa, että työsuhteen olemassaoloa ei voida selvittelyn perusteella vahvistaa tai työnantajalla ei ole oikeudellista intressiä asiassa. Tällöinkin työntekijälle postitettu päätös tulisi lähettää työnantajalle tiedoksi, jos työnantajaa on prosessin yhteydessä kuultu.

7.5

Työsuhdetietojen sitovuuden merkitys

Jos työntekijä tai työnantaja eivät työsuhdeselvittelyä koskevan päätöksen saatuaan valita määräajassa, päätöksen tiedot tulevat sitoviksi eli lainvoimaisiksi. Samoin tiedot tulevat sitoviksi muutoksenhakupauksessa muutoksenhakuohjeen lainvoimaisen ratkaisun jälkeen. Näissä tapauksissa työntekijän eläkeoikeus perustuu tältä osin vahvistettuihin tietoihin eikä niitä voida muuttaa Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteristä.

Kun työntekijälle myöhemmin myönnetään eläke, hänellä ei ole valitusoikeutta enää eläkepäätöksen yhteydessä työsuhteesta siltä osin kuin se on TEL 10 a §:n mukaisella menettelyllä saatettu lainvoimaiseksi. Eläkelaitoksen on eläkepäätöksessä mainittava tästä. Asia voidaan hoitaa siten, että eläkepäätökseen otetaan maininta, jonka mukaan muutoksenhakuoikeutta ei ole siltä osin kuin työsuhdeasia on rat-

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

kaistu lainvoimaisella päätöksellä. Eläkelaitos voi mahdollisen muutoksenhaun yhteydessä vastineessaan selvittää muutoksenhakuelimelle työsuhdepäätöksen yksityiskohdat.

7.6

Päätöksen postittaminen

Päätös postitetaan asianosaisille: työntekijälle ja työnantajalle. Päätös voidaan postittaa työntekijälle ja työnantajalle tavallisena kirjepostina kuten eläpäätöksetkin. Jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, katsotaan asianosaisen saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on postitettu.

7.7

Päätöksen rekisteröinti

Eläkelaitoksen tulee antaa heti päätöksen tekemisen jälkeen Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriin tieto työsuhteesta, josta on annettu TEL 10 a §:n 1 momentin mukainen päätös. Tieto on lähetettävä myös siinä tapauksessa, ettei alkuperäinen työsuhdetieto muutu. Työsuhderekisteriin tulee kummassakin tapauksessa merkintä, josta käy ilmi, että työsuhteesta on annettu TEL 10 a §:n 1 momentin mukainen päätös. Tämä merkintä estää työsuhderekisterin tiedon muuttamisen ilman erikoiskäsittelyä. Merkintä on viitetieto, päätöksen yksityiskohtainen sisältö käy ilmi eläkelaitoksen asiakirjoista.

Jos eläkelaitoksen päätös muuttuu muutoksenhakuelimessä, eläkelaitos ilmoittaa muuttuneen tiedon Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriin heti, vaikka päätös ei olisi vielä lainvoimainen. Lisäksi eläkelaitos ilmoittaa vireilläolorekisteriin tiedon siitä, että asiassa on annettu muutoksehakuelimen päätös.

Työsuhderekisteriin ja vireilläolorekisteriin ilmoittamisesta annetaan myöhemmin tarkemmat ohjeet.

8

MUUTOKSENHAKU TYÖSUHDESELVITTELYPÄÄTÖKSESTÄ

8.1

Valitus ja purku

Työnantaja tai työntekijä voivat hakea muutosta TEL 21 §:n perusteella työsuhdeselvittelyä koskevaan päätökseen eläkelautakunnalta ja sen päätöksestä edelleen vakuutusosastoilta.

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

Jos päätös on perustunut väärään tai puutteelliseen selvitykseen tai se ei ole lainmukainen, voi asianosainen hakea lainvoimaisen päätöksen purkamista vakuutusosoikeudelta.

8.2

Itseoikaisu

TEL 21 §:n mukaan eläkelaitos tai Eläketurvakeskus voivat aikaisemman päätöksen estämättä käsitellä asian uudellen, jos kysymys on evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä. Tätä itseoikaisua koskevaa säännöstä on tulkittu niin, että päätöksen on tullut olla lainvoimainen ennen kuin itseoikaisu on voitu tehdä.

Itseoikaisun käyttöä työsuhdeselvittelypäätöksen oikaisukeinona rajoittaa se, että selvittelyprosessissa on asianosaisia kaksi. Tästä syystä päätöstä ei yleensä voida itseoikaista.

9

MUUTA LAINMUUTOKSEN JOHDOSTA HUOMIOON OTETTAVAA

9.1

Eläketurvakeskuksen soveltamisratkaisu työsuhdeselvittelystä

Jos on epäselvää, mitä yksityisen sektorin työeläkelakia tapaukseen on sovellettava, eläkelaitos ei anna päätöstä työsuhdeselvittelypyynnön johdosta. Tällöin on kysymyksessä TEL 1 §:n 5 momentissa mainittu eläkelakien soveltamisasia. Asia tulee tuolloin työntekijän, työnantajan tai eläkelaitoksen aloitteesta siirtää Eläketurvakeskukselle, joka ratkaisee asian uuden TEL 10 a §:n 2 momentin mukaisesti. Eläketurvakeskus antaa asianosaisia kuultuaan valituskelpoisen päätöksen työntekijän eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta ja palkasta tai myös siitä, onko tietty työsuhteesta saatu vastike eläkkeen perusteena olevaa palkkaa määrättäessä huomioon otettavaa työansiota.

Eläkelaitosten on syytä työsuhdeselvittelytapauksia käsitellessään pyytää Eläketurvakeskuksen soveltamisratkaisu tapauksissa, joissa on tärkeää saada ratkaisu myös eläkelakien yhtenäisen soveltamisen vuoksi, vaikka kyseessä ei olekaan suoranaisesti eläkelakien välinen rajanveto. Esimerkkinä mainittakoon työsuhteen yhdenjaksoisuuteen liittyvät ongelmat.

Tässä yhteydessä on syytä todeta, että TEL 1 §:n 5

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

momentti jää ennalleen. Näin ollen Eläketurvakeskus antaa edelleen soveltamisratkaisuja muissakin kuin työsuhdeselvittelytapauksissa eläkelaitosten, työnantajan, työntekijän tai yrittäjien aloitteesta silloin kun on epäselvää, mitä eläkelakia tapaukseen on sovellettava.

9.2

TEL 7 §:n 2 momentti

Vaikka työsuhdeselvittelyä koskeva lainvoimainen päätös on sitova, se ei estä TEL 7 §:n 2 momentin mukaista eläkepalkan harkinnanvaraista tarkistamista. Eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen voidaan ratkaista vasta eläketapahtuman yhteydessä ja sen soveltaminen riippuu eläkkeen kokonaismäärästä. Eläketurvakeskuksen yleiskirjeessä A 7/89 on selvitys TEL 7 §:n 2 momentin soveltamisesta.

9.3

TEL/LEL- väärinvakuuttaminen

TEL 15 b §:ssä on säädetty eläkejärjestelyn oikaisemisesta tapauksessa, jossa työnantaja on järjestänyt työntekijänsä eläketurvan LEL:n mukaan, vaikka työsuhteeseen olisi pitänyt soveltaa TEL:a. Päinvastaisesta tapauksesta on säädetty LEL 10 b §:ssä. Väärinvakuuttamistilanteet tulevat yleensä ilmi työsuhdeselvittelyn aikana. Näin ollen, jos oikaisutarve tulee ilmi vasta työsuhdeselvittelystä annetun päätöksen tultua lainvoimaiseksi, oikaisua ei voida tehdä, ellei vakuutusosoikeus pura työsuhdeselvittelyn johdosta annettua päätöstä.

9.4

Ilmoittamisvelvollisuus rekisteritietojen muuttamisesta

Eläkelaitokset saattavat muuttaa rekisteritietoja ilmoittamatta asiasta työntekijälle, jos tiedot ovat osoittautuneet eläkelaitoksen käsityksen mukaan kiistatta virheellisiksi. Näin tapahtuu etenkin silloin, kun kysymys on virheestä, esim. atk-ajosta tai työnantajan erehdyksestä.

Jos rekisteritiedot on jo ehditty ilmoittaa työntekijälle, tietoja ei pitäisi muuttaa työntekijän vahingoksi kertomatta asiasta hänelle. Tässä yhteydessä voidaan myös ilmoittaa mahdollisuudesta saada muutoksesta työsuhdeselvittelypäätös.

Neuvonta- ja valvontaosasto

21.12.1990

9.5

Voimaantulo

Lainmuutos tulee voimaan 1.1.1991. Uusia säännöksiä sovelletaan työsuhdeselvittelytapauksiin, joita koskeva selvittelypyyntö tulee vireille lainmuutoksen voimaantulon jälkeen.

Selvittelyvelvollisuutta koskevan määräajan voimaantulosäännöksiä on selostettu kohdassa 5.4.

LIITTEENÄ:

- 2 päätösmallilomaketta
- lomake ETK 2092

PÄÄTÖS
TYÖSUHDESELVITTELYSTÄ
2.1.1991

Postitettu

Matti Meikäläinen
Oskupolku 6
50011 OSKUNEN

TYÖNTEKIJÄ Matti Meikäläinen, 010148-3333

TYÖNANTAJA Yritys Oy

VAATIMUS Matti Meikäläinen on vaatinut eläkevakuutusyhtiö X:ää selvittämään, kuuluuko hänen työskentelynsä Yritys Oy:ssä 5.6.1984-31.12.1989 työntekijän eläkelain (TEL) piiriin. Työsuhte puuttuu työsuhderekisteristä.

SAADUT SELVITYKSET

Työnantajalta saamiemme tietojen mukaan työsuhte on alkanut 5.6.1984 ja päättynyt 31.12.1989.

Vuosiansiot:

1986 xxxx mk
1987 xxxx mk
1988 xxxx mk
1989 xxxx mk.

RATKAISU Saamamme selvityksen perusteella katsomme, että työsuhte kuuluu TEL:n piiriin 5.6.1984-31.12.1989.

Eläkkeen perusteena oleva palkka tästä työsuhteesta on xxxx mk (vuoden 1989 ind.1387). Eläkkeen perusteena oleva palkka on laskettu edellä mainittujen vuosiansioiden perusteella. Työsuhteen päättyessä maksettua vuosilomakorvausta ei oteta huomioon eläkkeen perusteena olevaa palkkaa laskettaessa.

Lopullinen kokonaiseläke vahvistetaan vasta eläkepäätöksessä.

LAINKOHDAT TEL 1 §
TEL 7 § 4 mom.

ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

LIITTEET Muutoksenhakuohje

KÄSITTELIJÄ Maija Montonen
Puhelinnumero

MUUTOKSENHAKUOSOITUS:

Matti Meikäläinen
Osoite

Yritys Oy
Osoite

PÄÄTÖS
TYÖSUHDESELVITTELYSTÄ
2.1.1991

Postitettu

Maija Meikäläinen

Oskupolku 6

50011 OSKUNEN

TYÖNTEKIJÄ Maija Meikäläinen, 101048-2222

TYÖNANTAJA Yritys Oy

VAATIMUS Maija Meikäläinen on vaatinut eläkevakuutusyhtiö X:ää selvittämään, kuuluuko hänen työsuhderekestä puuttuva työskentelynsä Yritys Oy:ssä 1.6.1988-31.12.1989 työntekijän eläkelain (TEL) piiriin.

SAADUT SELVITYKSET

Olemme pyytäneet selvitystä työsuhteesta sekä työntekijältä että työnantajalta. Työntekijä on lähettänyt vastauksen, mutta työsuhteesta ei ole työtodistusta tai muuta selvitystä.

Työnantajan ilmoituksen mukaan Maija Meikäläisen työsuhde Yritys Oy:ssä kesti 1.6.1988-31.12.1989. Työsuhde oli tarkoitettu pysyväksi. Maija Meikäläinen työskenteli noin 15 tuntia kuukaudessa ja kuukausiansio vaihteli 600-700 mk.

RATKAISU Saamiemme selvitysten perusteella katsomme, ettei työsuhde kuulu TEL:n piiriin.

PERUSTELUT TEL:n soveltaminen edellyttää, että työansio kunkin kalenterikuukautena nousee tässä laissa määriteltyn rajamäärään. Vuonna 1988 TEL-rajamäärä oli 818,24 mk/kk ja vastaava ansioraja vuonna 1989 oli 879,08 mk/kk.

LAINKOHDAT TEL 1 §

ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

LIITTEET Muutoksenhakuohje

KÄSITTELIJÄ Maija Montonen
Puhelinnumero

MUUTOKSENHAKUOSOITUS:

Maija Meikäläinen
Osoite

Yritys Oy
Osoite

ELÄKETURVAKESKUS

SELVITYS Valvontatapaukset

Täytetään jokaisesta valvottavasta työsuhteesta erikseen

Vastaanottoaika

Vastaanottaja

19

Puhelin

Kirje

Asiakaspalvelukäynti/
messut

TYÖN- TEKIJA	Täydellinen nimi		Henkilötunnus
	Lähiosoite		
	Postinumero	Postitoimipaikka	Puhelin kotiin toimeen
	Onko tarkoitus hakea lähiaikoina työeläkettä		☐ Saa työeläkettä
TYÖN- ANTAJA	Nimi (osakeyhtiö, kommandiittiyhtiö, yhdistys, toiminimi tms.)		Toimiala
	Omistajat/osakkaat		
	Työnantajan nykyinen osoite/Mikäli ei tiedossa, osoite työsuhteen kestäessä		
	Postinumero	Postitoimipaikka	Puhelin kotiin toimeen
	Yritys toimii edelleen		Toiminta päättynyt, pvm
	☐ kyllä	☐ ei	
	Mennyt konkurssiin		Milloin, pvm
	☐ kyllä	☐ ei	
	Vaihtanut omistajaa		Milloin, pvm
	☐ kyllä	☐ ei	
TYÖSUHDE	Työsuhteen kestoaika		
			Oliko työsuhde tarkoitettu ☐ pysyväksi ☐ tilapäiseksi
	Työn laatu mahdollisimman tarkoin		Työtunnit/vko
	Työskentely tapahtui työntekijän tiloissa ☐ työntekijän tiloissa ☐ rakennuspaikalla ☐ maatilalla ☐ muualla, missä ☐		
	Rahapaikka		
	Luontoisedut	Miljoinen	Aterioiden lukumäärä/päivä
	☐ Asunto	☐ Ruoka	
	☐ Muut	Mitä	
	Työntekijän verotuskannat tämän työsuhteen aikana		NAISET: Puolison nimi ja henkilötunnus/synt.aika
	Työsuhteesta on työtodistus ☐ kyllä ☐ pyydetty lähettämään ETK:lle ☐ työtodistusta ei ole		
LISÄTIETOJA	Työnantajan palveluksessa on ollut muita työntekijöitä		Lukumäärä
	☐ kyllä ☐ ei		
	Esim. muiden työntekijöiden nimet ja osoitteet, mikäli työntekijän tiedossa		
ELÄKE- JÄRJESTELY- TIEDOT	EJ-nro		Voimassaoloaika
	Mikäli nimellä eiäkejärjestely on suoritettu		
	Toimiala (nro)		

LISÄTIETOJA TYÖN- ANTAJASTA (Tiedustellaan otettaessa yhteyttä työnantajaan)	Onko palkkatortistoa tai muita toimintaa ja työntekijöitä koskevia asiakirjoja
	☒ kyllä ☐ ei
	Missä asiakirjat ovat tarkastettavissa
	Keneltä saa lisätietoja Puhelin
	Tiedot antoi

LISÄTIETOJA	
--------------------	--